

## МЕРКИ ЗА ОРГАНИЗИРАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ В ДЕТСКИТЕ ГРАДИНИ И ДЕТСКИТЕ ЯСЛИ СЛЕД ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ПРИЕМА НА ДЕЦА

Безопасността, опазването и защитата на децата са от първостепенно значение в работата на детските градини/ясли. В ситуацията на COVID-19 всяка държава търси най-адекватните мерки за осигуряване на безопасна и здравословна среда, позволяваща постепенното възобновяване на процеса на педагогическото взаимодействие в детските градини/ясли, при спазване на строги противоепидемични мерки, което ще позволи и връщането на родителите на работа.

Целта на описаните мерки е постепенно и контролирано възобновяване на дейността на детските градини/ясли в условията на разпространението на COVID-19, като се спазват **няколко основни принципа**, описани по-долу. Необходимо е всички участници в предучилищното образование да са подготвени за процеса на адаптиране в новата обстановка и да носят отговорност за ограничаване на заразяването и за опазването на здравето – своето, на своите близки и на околните. Тези мерки ще бъдат актуализирани и допълвани при необходимост и в зависимост от епидемиологичната ситуация.

1. Макар, че детските градини/ясли се отварят за посещение от всички деца, в настоящата ситуация единствената сигурна и безопасна среда с гарантирана физическа дистанция е домашната, затова е **препоръчително децата, за които има възможност да се грижи възрастен, да останат въщи**. Това важи още в по-голяма степен за децата, живеещи в едно домакинство с възрастни хора и с такива от рискови групи, както и в случаите, когато за придвижването до детската градина/ясла се налага използването на обществен транспорт – вътрешноградски или между населените места. Анализът на ситуацията към момента показва, че опасността съвсем не е преминала, ето защо е въпрос на отговорност родителите, които могат да намерят друго, по-безопасно решение за своите деца, да не ги изпращат в детска градина/ясла.
2. Подновяването на посещението на детска градина/ясла може да стане **само по желание на родителите** и с изричното условие, че са запознати и декларират, че ще спазват новите правила за работа на детската градина/ясла, за което подписват декларация по образец еднократно при подновяване на посещението на детска градина/ясла от детето. В тази връзка отговорността за решението за посещаване на детската градина/ясла остава изцяло за родителите, доколкото към момента няма мярка, която да гарантира напълно безопасността на децата, които посещават детската градина/ясла, още повече, че физическият контакт при ежедневното и в продължение на часове общуване между децата и персонала, който се грижи за тях, е неизбежен. За подновяване на посещението на децата от родителите **не се изисква представянето на медицински бележки** съгласно чл. 4, ал. 4 и 5 от

Наредба № 3 от 05.02.2017 г. за здравните изисквания към детските градини и чл. 21, ал. 2, 3 и 4 от Наредба № 26 от 18.11.2018 г. за устройството и дейността на детските ясли и детските кухни и здравните изисквания към тях. Посещението на детска градина/ясла от деца с хронични заболявания (в т.ч. деца със СОП с хронични заболявания) се извършва след предварителна консултация с личния лекар на детето.

3. Отварянето на детските градини/ясли за посещение може да започне в периода **22 май – 1 юни** по решение на детската градина/ясла и съгласувано с родителите **само след осигурени** строги санитарно-хигиенични условия и прилагане на приложимите протиепидемични мерки. **Посещението на детска градина/ясла е допустимо само за деца, които са вече записани в съответната детска градина/ясла през учебната 2019-2020 година.** Отчитайки традиционната средна месечна посещаемост през лятото, както и заявената в проведената анкета с родители готовност да пуснат децата си на детска градина, очакваният брой в група ще бъде между **12 и 16 деца**. В случай на едновременно присъствие на повече от 20 деца от една група в детската градина/ ясла се предприемат действия за разделянето им в подгрупи чрез обособяване на отделни кътове в рамките на общото помещение или се търси друго подходящо решение. В зависимост от промяната в ситуацията или според решението на родителите този график следва да се актуализира своевременно.
4. Приемът в детската градина/ясла се извършва **по предварително оповестен график/ред**, при необходимост и в по-дълъг интервал от време, а ако климатичните условия го позволяват – на двора или на специално обособено пространство, **осигуряващо отстояние на най-малко 2 м между семействата**, като не се допуска влизането на придружителите на децата в сградата на детската градина/ясла. За тази цел е необходимо отварянето на всички възможни входове на детската градина/ясла, което ще гарантира физическата дистанция между децата от отделните групи. Приемът в детската градина/ясла се извършва **от медицинско или друго упълномощено от директора лице** при използване на необходимите индивидуални предпазни средства – маска/шлем и ръкавици, като в случай на констатиране на признаци на заболяване на детето може да **бъде отказано приемане**. От момента на влизане на детето в сградата на детската градина/ясла от него не се изисква използване на предпазна маска, освен ако на дете със СОП и/или с хронично заболяване това не е изрично препоръчано от личния му лекар. Когато атмосферните условия не позволяват, ръководството на детската градина/ясла следва да създаде организация, която да осигури безопасното приемане и предаване на децата без да се допускат родителите в сградите на детската градина.
5. С децата, които подновяват посещението си на детска градина/ясла, **не се провеждат педагогически ситуации**, а само допълнителни форми на педагогическо взаимодействие с акцент върху изграждане на навици за здравословен начин на живот и усвояване на социални умения, а при възможност и

необходимост – и дейности за обща и/или допълнителна подкрепа, включително за деца със СОП.

6. При съобразяване с климатичните условия (когато не вали) децата **остават навън** с изключение на времето за хранене и почивка, като за децата се организират игри, които да осигурят необходимата позитивна емоционална среда. Когато това е възможно, храненето на децата също се организира и осъществява на открито.
7. Не се допуска **събиране на едно място на персонал** от детската градина/ясла освен ако това не е необходимо за опазване здравето и живота на децата, както не се допускат и **контакти на член от персонала на детската градина/ясла с повече от една група**. Предвид спецификата на работата в детските градини/ясли следва да е ясно, че:
  - спазването на физическа дистанция между децата и персонала в рамките на една група не е възможно;
  - физическата дистанция е задължителна между децата от отделни групи;
  - при необходимост да реорганизируют помещенията в детската градина/ясла, за да се гарантира максимален брой групи с минимален брой деца в тях (в изпълнение на принцип № 3) и спазването на дистанция между децата от отделните групи;
  - по решение на педагогическия съвет на детската градина/ясла да изготвят промени в правилника за дейността на детската градина/ясла;
  - да организират обезопасяване на средата, като се отстраняват всички играчки, които не могат да бъдат дезинфекцирани;
  - да осигурят медицински специалист за извършване на сутрешен филтър на всички отворени входове на детската градина/ ясла, или упълномощени и предварително инструктирани лица за осъществяване на приема;
  - да организират изготвянето на график за приемането и изпращането на децата от отделните групи;
  - да осигурят работата с децата, доколкото е възможно, в една и съща група и с един и същи персонал, което ще предотврати контакта между децата от различните групи;
  - да осигуряват необходимите средства за хигиена и поддържането на личната безопасност на персонала и на децата и особено отлична хигиена за измиване на ръцете, колкото може по-често;
  - да не се допускат използването на музикален и физкултурен салон освен в случаите, в които помещенията се използват за обособяването на отделна група;
  - да не се допускат организирането и провеждането на педагогически дейности, които не са дейност на детската градина (изучаване на чужди езици, танци, изобразителни изкуства, спорт, театър и др.)

От **родителите**, които са преценили, че детето ще възстанови посещенията си на детска градина/ясла, се очаква:

- най-късно два работни дни преди планираното посещение да уведомят директора за датата, на която детето ще започне да посещава детска градина/ясла, за периода (седмица/месец) на планираното посещение и за продължителността на дневния му престой;
- да декларират обстоятелството, че не им е известно детето да е било в контакт със заразно болни и нямат признаци на болест през последните 14 дни. В декларацията родителите посочват, че са запознати и солидарно отговорни за спазването на правилата на работа на детската градина/ясла;
- да не използват градски транспорт за придвижване до детската градина/ясла и обратно винаги когато това е възможно;
- да водят детето си на детска градина/ясла и да го вземат при стриктно спазване на графика/реда, за да се предотврати струпване като изчакат на нужното разстояние;
- да се запознаят с предоставените им от детска градина/ясла полезни препоръки и да подкрепят усилията на институцията за спазване на правила, хигиена и психично здраве по време на реадaptацията на детето им;
- да измерват всяка сутрин температурата на децата си и да не ги водят на детска градина/ясла, когато забележат признаци на заболяване или измерят температура по-висока от 37,3 градуса;
- да организират незабавното вземане на детето в случаите, когато бъдат уведомени от медицинското лице в детската градина/ясла, че то проявява признаци на заболяване;
- да придружат детето само до мястото за прием, без да влизат в сградата на детската градина/ясла, освен ако не бъдат помолени за това, но в тези случаи стриктно спазват изискванията за хигиена на ръцете, дихателен етикет и физическа дистанция;
- да осигурят плик, в който детето да поставя обувките, с които то пристига в детската градина/ясла (след събуване на обувките детето или приемащият го в детската градина/ясла възрастен поставя обувките в плика, след което детето обува пантофи, които са предварително почистени въщи);
- да осигурят поне два броя маски в случай, че носенето на маска е по препоръка на личния лекуващ лекар на детето.

Екипът от **педагогически, медицински и непедagogически специалисти**, които са на работа в детската градина/ясла е нужно да:

- се запознаят срещу подпис поне един ден преди отварянето на детската градина/ясла с правилата за работа в създадената извънредна ситуация и да ги спазват стриктно;

- използват обособено помещение, в което да сменят обувките и дрехите, с които идват отвън с работни като спазват разработения график;
- измият ръцете си, да се дезинфекцират и да поставят необходимите предпазни средства (маска/шлем) веднага след влизането в детската градина/ясла;
- отделят време през деня за споделяне между децата както и за разяснение на ситуацията и на правилата за лична хигиена и значимостта от тяхното спазване;
- въвеждат нови ритуали за посрещане на децата, които не изискват прегръдки и близки контакти;
- в деня на първото посещение (само при първото посещение) на детето се измерва неговата температура като това се извършва от лице от персонала, който е определен да работи със съответната група;
- за да дезинфекцират след всяка употреба контактния термометър и да слагат латексови ръкавици при неговото използване;
- незабавно търсят компетентно мнение от медицинско лице в детската градина/ясно, в случай, че при престоя на детето възникне съмнение за проблем в здравословното му състояние;
- предлагат на децата включване в игри и дейности, които да подкрепят емоционалното им развитие и преодоляване на тревожността им, свързана с извънредната ситуация;
- придружават децата и им дават насоки, когато това е необходимо, затова как най-добре да мият ръцете си като преди това им покажат как става това (задължително при пристигане в детската градина/ясла, при прибиране от двора, преди и след всяко хранене, преди и след използване на тоалетна, след кихане или кашляне, в края на деня преди тръгване за къщи и при влизане у дома). Измиването да е с вода и сапун за поне 30 секунди със старателно изсушаване със суха салфетка за еднократна употреба, ако тези условия не са налични, може да се използва дезинфектант за ръце под надзора на възрастен човек.
- използват подходящ дезинфектант за ръце и в краен случай алкохолни кърпички, подходящи за кожата, когато не са в близост до вода и течен сапун, но възможно най-бързо след това измиват ръцете си или тези на децата с вода и течен сапун (дезинфекцията на ръце при деца се допуска в краен случай при невъзможност за измиване с топла вода и сапун, като се извършва под стриктен контрол от страна на персонала, като в последствие ръцете на детето се измиват при първа възможност);
- да се избягва размяната на топки, играчки, моливи и други трябва или да бъде придружена от дезинфекция след всяка употреба;
- организират дейностите така, че децата от една група да бъдат разделяни на по-малки групички, които да играят различни игри или да се въвличат в различни активности;

- организират срещи с родителите само при необходимост, и то на открито пространство, в съответствие с необходимите изисквания и при спазване на физическа дистанция;
- да сменят памперсите на децата в детските ясли с латексови ръкавици, които да се сменят след всяка процедура;
- лигавниците на децата в детските ясли, когато се използват такива, да се сменят възможно най-често.

По отношение на **хигиената в сградата** се очаква:

- проветряване на всички помещения често за поне 10 минути – сутрин преди пристигане на децата, по време на излизане на децата, по време на следобедната почивка, при почистване на помещенията и в края на работния ден;
- дезинфекция на помещенията се извършва поне 4 пъти дневно;
- почистване на тоалетните с почистващи препарати и дезинфекцирането им поне 2-3 пъти дневно;
- предоставяне на индивидуални съдове за хранене и за пиене на вода, които се почистват непосредствено след всяка употреба;
- трапезната посуда и приборите за хранене се подлагат на почистване и химиотермодезинфекция след всяка употреба;
- почистване на маси, столчета и други повърхности и точки за контакт най-малко два пъти дневно;
- недопускане да се внасят стоки и предмети от родителите в детската градина/ясла (вода, салфетки и други);
- недопускане да се използват плюшени играчки;
- миене на играчките с топла вода и сапун, отвътре и отвън поне два пъти дневно. Играчките, които не могат да бъдат почистени съгласно инструкциите, трябва да бъдат опаковани или достъпни за децата до края на епидемията COVID-19;
- осигуряване на лично спално бельо за отделеното дете, което се пере при минимум 60 градуса веднъж седмично или при необходимост и при спазване на здравните изисквания, регламентиране с Наредба № 12 за здравните изисквания към обществените перални;
- изпразване на кофите за боклук поне три пъти дневно, след което се измиват и дезинфекцират;
- разделяне на площадките на открито, така че да не се допуска физически контакт между отделните групи;
- дезинфекциране на уредите за игра и пейките на площадките поне веднъж дневно;
- дезинфектантите, които се използват в детската градина, трябва да са включени в Регистъра на биоцидите, за които има издадено разрешение за предоставяне на пазара по реда на Закона за защита от вредното въздействие на химичните

вещества и смеси, публикуван на електронната страница на Министерството на здравеопазването;

- да се използва обособената за всяка група площадка за игра на открито само от съответната група;
- при възможност храната да се приготвя на място в детската градина в обособения към нея кухненски блок при спазване на всички изисквания в областта на храните, включително и тези, публикувани на интернет страницата на Министерството здравеопазването и на българската агенция за безопасност на храните.

Важно е общината и собствениците на детски градини/ясла да подкрепят, като при необходимост осигурява допълнителен медицински персонал или други специалисти в т.ч. психолози (напр. от училищата), които да се включат в работата и да подкрепят усилията им за създаване на безопасна среда, в която детето да се чувства спокойно и подкрепяно.

### **Протокол при съмнение или случай на COVID-19 в детската градина/ясла**

**При наличие на един или повече симптоми** при дете (кашлица, кихане, задух, болки в гърлото, умора, гастроинтестинални оплаквания, висока температура и др.):

#### **1. Първоначално поведение**

- Детето да се изолира незабавно в предназначено за такъв случай помещение, докато не се прибере у дома или докато не му се обърне внимание от медицински специалист. **На детето се поставя маска**, съобразена с възрастта му.
- Незабавно да се осъществи връзка с родителите/настойниците и да се изиска да вземат детето, като се съобразяват с необходимите превантивни мерки.
- На родители/настойниците да се припомнят процедурите, които трябва да следват – да се избягва физически контакт и да се консултират с лекуващия лекар на семейството, за да се реши дали е необходимо да се направи тест.
- След като детето напуска помещението, да се извърши щателна дезинфекция няколко часа по-късно.
- Да се спазват превантивните и ограничителните мерки стриктно.
- Да се приеме отново детето в детската градина/яслата срещу медицинска бележка от семейния лекар, че това е допустимо.

#### **2. В случай на положителен тест на детето.**

- Да се информира екипът на детската градина/ясла състав, който трябва незабавно да се свърже със съответната РЗИ.

- Мерките за дезинфекциране на контактните лица и мерките, които да се предприемат, се съгласуват между РЗИ и директора на съответната детска градина/ясла.
- В зависимост от характеристиките на сградата и броя на контактните лица мерките може да включват затваряне на една или няколко групи или на цялата детска градина/ясла.
- Лицата, които се поставят под задължителна карантина се определят от съответната регионална здравна инспекция в зависимост от конкретната ситуация.
- Да се почистят и дезинфекцират щателно помещения и предмети, до които е имало контакт детето в последните 48 часа.
- Да се информират контактните лица на детето за стъпките, които трябва да предприемат.
- При необходимост психолози могат да осигуряват подкрепа.

**При наличие на един или повече симптоми при възрастен (кашлица, кихане, задух, болки в гърлото, умора, гастроинтестинални оплаквания, висока температура и др.):**

### **3. Първоначално поведение**

- Да се изолира незабавно възрастния човек и да му се даде маска, ако връщането у дома не е възможно в същия момент. Да се спазват ограничителните мерки.
- Да се избягват физически контакти с други лица и да се консултира с лекуващия си лекар, който ще реши дали е нужно да се направи тест.
- След като лицето напусне помещението, да се извърши щателна дезинфекция няколко часа по-късно.
- Да се спазват превантивните и ограничителни мерки стриктно.

### **4. В случай на положителен тест**

- Да се информира директора, който трябва незабавно да се свърже със съответната РЗИ.
- Може да се оцени рискът от разпространение на инфекцията в семейството и в зависимост от това да се предприемат най-адекватни мерки за изолацията в конкретния случай.
- Мерките за идентифициране на контактни лица и мерките, които да се предприемат, се съгласуват между РЗИ и директора на съответната детска градина/ясла.
- В зависимост от характеристиките на сградата и броя на контактните лица мерките може да включват затваряне на една или няколко групи или на цялата детска градина/ясла.



- Лицата, които се поставят под задължителна карантина се определя от съответната регионална здравна инспекция в зависимост от конкретната ситуация.
- Да се информират контактните лица на възрастния за стъпките, които ще трябва да предприемат.
- Да се извършат щателно почистване и дезинфекция на помещенията и предметите, до които е имало контакт лицето в последните 48 часа.
- При необходимост и възможност психолози могат да осигурят подкрепа.
- Физическата дистанция е задължителна между персонала в отделните групи;
- Физическата дистанция е задължителна между родителите и персонала на детската градина/ясла.

При организиране на процеса по възстановяване на работа на детската градина/ясла директорите следва:

- да си изградят среда за бърза и лесна комуникация с родителите, в която да могат бързо да информират родителите за **правилата за работа на детската градина/ясла** и да могат да планират разпределянето на децата в групи.
- В края на всяка работна седмица да проучат броя на децата, които се очаква да посещават детската градина/яслата през следващата седмица;
- Най-малко един работен ден преди началото на новата седмица да изпратят информация на родителите за създадената организация и да им потвърдят възможността за посещение на детската градина/ясла от детето;
- Да инициират предварително проучване **сред родителите дали, от кога, при каква организация** и колко дълго биха желали децата им да посещават детска градина/ясла;
- Да призват родителите да задържат децата вкъщи, а в случай, че това е невъзможно, да ги запознаят с правилата и процедурите, които следва да спазват и да им обърнат внимание, че независимо от спазването на определените здравни изисквания физическите контакти между децата в групата и на децата с учителите и помощник-възпитателите са неизбежни, а това несъмнено носи определен риск за здравето им;
- Да организират родителска среща (неприсъствена) или да използват друг подходящ начин да се уверят, че всеки родител е получил, запознал се е и е разбрал правилата за работа на детската градина/ясла;
- Да предоставя на родителите **информация и полезни препоръки за спазване на правила, хигиена и психично здраве по време на реадaptацията;**
- Да изготвят **съвместно с медицинското лице протокол за почистване и дезинфекция;**
- Почистването и дезинфекцията да не се извършва в присъствието на децата;

- Да определя бройката необходими материали за спазване на здравните изисквания (маски/шлемове, дезинфектанти, течен сапун, хартия за почистване на ръце, мокри кърпички, продукти за почистване и дезинфекция, ръкавици и др.) и да осигуряват тези материали преди отваряне на детската градина/яслата, както и да ги осигуряват след това редовно и в необходимите количества;
- Да организират подреждането на помещенията с възможности за игри в малки групи и обособени кътове, които да се ползват от малък брой деца;
- Да разработят план за движение в сградата, като при необходимост осигурят необходимата маркировка за спазването му;
- Да обособят пространство и ясно указание къде детето се преобува и до къде може да влиза с външните си обувки;
- При съобразяване с капацитета на сградата и броя на децата, които ще посещават детската градина/ясла, да направят разпределение на учителите, които ще поемат групите, и да изготвят график за работата им, като ежеседмично го актуализират;
- Да разработят график за пристигане на персонала на детската градина/ясла, който да осигури време за преобличане в работно облекло преди започване на работа, и да обособят помещения за тази цел.

## **Кратка полезна информация**

### **Какво е COVID-19 ?**

- Остра заразна болест, която се причинява от нов коронавирус, наречен SARS-CoV-2.

### **Признаци на заболяване**

- Оплакванията при COVID-19 варират от липса на такива до поява на повишена температура, треска, кашлица, възпалено гърло, обща слабост и умора, мускулни болки. При тежко заболелите са налице тежка пневмония, остър респираторен дистрес синдром, сепсис и септичен шок. Напоследък липсата на усещането за мирис или вкус също се съобщават като симптоми на COVID-19.

### **Хора с повишен риск**

- Лица с хронични заболявания независимо от възрастта им лица над 60 години.

### **Предпазни мерки**

- Спазване на лична хигиена (миена на ръце с топла вода и сапун за минимум 20 секунди, спазване на респираторен етикет при кихане и кашляне, дезинфекция на ръце при невъзможност за измиване на ръце).
- Спазване на дистанция и ограничаване на контактите.